

Agenda 21 van de gemeente Anderlecht

Forum van 27 april 2014 - "Tussentijdse evaluatie van de duurzame vooruitgang" Samenvatting van de gesprekken met de burgers

Algemene organisatie

Twee diensten stonden in voor de organisatie van dit forum: de dienst Duurzame Ontwikkeling en het Participatiehuis.

De animatie van het forum werd verzorgd door een externe consultant die gemandateerd werd om de gemeente bij de organisatie en de realisatie van dit forum bij te staan.

De burgers en lokale actoren werden via verschillende kanalen uitgenodigd om dit forum bij te wonen: artikel in de gemeentekrant van april, aankondiging in de agenda van de gemeentelijke website en het Participatiehuis, aanplakking in de gemeentegebouwen en op een twintigtal gemeentelijke informatiepanelen en versturen van uitnodigingen per e-mail. Er waren een vijftiental burgers aanwezig.

Naast het organisatieteam, waren ook verschillende gemeentelijke medewerkers aanwezig (departement Economische en Sociale Zaken, departement Preventie en Sociale Cohesie, dienst Stedelijke Ontwikkeling, dienst Stadsrenovatie en dienst Informatica).

1ste deel: Bezoek aan de tentoonstelling over de tussentijdse evaluatie

De 63 tweetalige evaluatiefiches waren op de muren van de zaal waar het forum plaatsvond tentoongesteld. Elke fiche beschreef de duurzame vooruitgang die sinds eind 2013 voor elk van de 63 acties van de Agenda 21 geboekt werd (in september 2012 goedgekeurd door de gemeenteraad).

De deelnemers werden uitgenodigd om deze fiches te overlopen en aan de hand van post-its in volgende kleuren van commentaar te voorzien:

- geel = nieuw idee, suggestie;
- blauw = appreciatie;
- oranje = opmerking.

Volledige optekening van de post-its

Actie 1I: Duurzame gemeentelijke evenementen

Systematisch toepassen van goede duurzame praktijken bij de organisatie van interne en openbare evenementen en feestelijkheden georganiseerd door de gemeentediensten

- Gele post-it: Meer integratie van de verschillende initiatieven rond duurzame mobiliteit; informatie over Cambio, Villo, het openbaar vervoer, de sites voor autodelen,...

Actie 6C: Een groen netwerk in industriezone Erasmus

Bijstaan en begeleiden van bedrijven in de industriezone Erasmus voor het aantrekken van biodiversiteit op hun terrein met respect voor hun werkings- en ontwikkelingsbeperkingen

- Oranje post-it: Neerpede heeft ook een band met de Vogelenzangbeek - de ontwikkeling van de ULB-Erasmus, New Bordet en de nieuwe omleidingsweg moet de groene en blauwe wandeling en de 25 ha aan beschermd gebied respecteren (waarvan 13 ha natuurgebied) + de wens tot bijkomende bescherming van 82 ha - Opgelet voor bodemverontreiniging van het gewezen waterzuiveringsstation ULB-Erasmus - Het Kattekasteel wordt nog steeds niet gerenoveerd.

Actie 8B: Meer fietsparkings

Versterken van de parkeermogelijkheden voor fietsen op het volledige grondgebied van de gemeente

- Gele post-it: Voorrang geven aan de openbare weg om fietsparkings te plaatsen (type "brooddoos"), namelijk in de plaats van parkeerplaatsen voor auto's - Het geniet de voorkeur om gratis beveiligde fietsparkings ter beschikking te stellen.

Actie 16B: Gezonde en duurzame refters

Het principe van duurzame voeding in de gemeentelijke collectieve voedingssector versterken

- Gele post-it: Naast biologische en fairtradeingredienten voor de klassieke maaltijden, misschien ook informatie/acties rond vegetarische maaltijden voorzien (bijvoorbeeld donderdag veggiedag)

2de deel: Story-telling

Na een algemene inleiding over de doelstelling van het forum en een ontmoeting tussen de deelnemers, wordt het forum voortgezet via 5 getuigenissen van mensen met uiteenlopende profielen die concrete verwezenlijkingen inzake duurzame ontwikkeling hebben voorgesteld. Ze halen zowel geslaagde projecten als moeilijkheden aan.

De deelnemers werden uitgenodigd om naar deze interessante elementen te luisteren en open te staan voor de mogelijke oplossingen volgens een van onderstaande thema's:

- communicatie;
- obstakels en oplossingen;
- participatie en samenwerking;
- inspiratie.

Getuigenis van Marie-Jeanne Mertens, directeur van het departement Economische en Sociale Zaken van de gemeente Anderlecht, over de acties rond werkgelegenheid

Verschillende projecten rond werkgelegenheid werden uitgevoerd of zijn door het actieplan Agenda 21 voorzien:

- De gemeente Anderlecht heeft in mei 2013 een tweetalige gids over vormingen en werkgelegenheid in Anderlecht gepubliceerd. In deze gids worden alle gegevens van de tewerkstellingspartners vermeld en onderverdeeld per sector.
- Er worden gewestelijke vergaderingen georganiseerd om het tewerkstellingsbeleid vorm te geven.
- In de loop van 2014 zal het Tewerkstellingshuis (Birminghamstraat) alle actoren rond tewerkstelling en vorming in Anderlecht op een plek samen brengen. Dit zal de communicatie bevorderen en het vooral voor werkzoekenden gemakkelijker maken.
- In 2013 werd in Anderlecht de eerste dag van de zelfstandige georganiseerd. De dag kende een groot succes en zal in 2015 opnieuw plaatsvinden.
- Er worden vergaderingen georganiseerd om in 2014 een soort adviesraad voor bedrijven rond het tewerkstellingsbeleid op te richten.
- In 2016 zal een nieuw sociaal restaurant in Grondels de deuren openen. Er zullen ook socioprofessionele vormingen plaatsvinden.
- In het kader van het duurzaam wijkcontract Passer, zullen voor mensen uit de wijk projecten rond tewerkstelling ontwikkeld worden, samen met de partners die al in de wijk aanwezig zijn. Er zullen vormingen (namelijk taallessen) georganiseerd worden om laaggeschoolden voor te bereiden opdat ze toegang zouden hebben tot kwalificerende opleidingen en daarna werk zouden kunnen vinden. Er komt ook een link met bedrijven uit de wijk om deze mensen aan werk te helpen.

Men stootte op grote moeilijkheden:

- Veelheid aan actoren: het was moeilijk alle actoren uit de sector op te sommen om de gids op te stellen en de noodzakelijke gegevens voor de opmaak van de tewerkstellingsgids te vergaren.
- Personeelstekort: in de dienst Economische en Sociale Zaken is geen enkele werknemer specifiek voor werkgelegenheid bevoegd. De medewerkers van de dienst verdelen dus het werk onder elkaar, maar niemand is echt in dit thema gespecialiseerd.

Getuigenis van Michaël Lans, pr-verantwoordelijke bij FEBRAP (Fédération Bruxelloise des Entreprises de Travail Adapté) met betrekking tot de samenwerkingen tussen Anderlecht en de ondernemingen voor aangepast werk (OAW)

Michaël Lans heeft in maart 2011 de diensten aangeboden door de ondernemingen voor aangepast werk (OAW - ondernemingen die mensen met een mentale en/of lichamelijke handicap tewerkstellen) aan het Anderlechtse schepencollege voorgesteld. Er werd een eerste contact gelegd om samenwerkingsverbanden met OAW's tot stand te brengen in het kader van gemeentelijke overheidsopdrachten, zonder dit evenwel te concretiseren. Parallel werd de dynamiek van Agenda 21 in onze gemeente gelanceerd. De coördinator van Agenda 21 wilde contacten leggen met de ondernemingen voor aangepast werk teneinde hen in het kader van de offerteaanvragen te raadplegen, maar zonder de geschikte gesprekspartner te vinden. Naar aanleiding van de contacten tussen deze twee personen, kwam een win-winsituatie tot stand tussen verschillende Brusselse OAW's en de gemeente Anderlecht.

In het algemeen wensen de OAW's hun activiteiten te diversifiëren. Ze zijn op zoek naar activiteiten rond nabije dienstverlening die niet delokaliseerbaar zijn. Er worden regelmatig door de gemeente Anderlecht in verschillende domeinen overheidsopdrachten gelanceerd (verdeling van de gemeentekrant, aanleg van de groene ruimte,...), en Michaël en Christophe werken samen opdat sommige prestaties door Brusselse OAW's gerealiseerd zouden worden. Deze opdrachten hebben aan de medewerkers van de OAW's de kans gegeven om in een positieve en valoriserende omgeving ervaring op te doen. Wat de gemeente betreft, heeft deze ervaring het mogelijk gemaakt de meerwaarde in de overheidsopdrachten te versterken, zonder aan kwaliteit in te boeten. Bovendien heeft de gemeente in FEBRAP een unieke partner gevonden om samen de Brusselse OAW's te bereiken.

Getuigenis van Christophe Bourgois, coördinator Agenda 21, met betrekking tot de oprichting van het ecologisch beheersplan van de begraafplaats Vogelenzang

Het label "natuurnetwerk" werd op 24 maart 2014 aan de begraafplaats Vogelenzang toegekend. Het is de eerste site van deze soort die in Brussel en in Wallonië dit label ontvangt. De begraafplaats wordt door twee gemeentendiensten beheerd: de dienst Burgerlijke Stand die de paden onderhoudt en de concessies beheert, en de dienst Groene Ruimten die de grasperken en beplantingen onderhoudt. In het kader van de Agenda 21 heeft de dienst Duurzame Ontwikkeling een ecologisch beheer van de begraafplaats voorgesteld om de biodiversiteit en het respect voor het milieu op te drijven. Aanvankelijk zijn over het project heel wat twijfels gerezen. Zo kan het laattijdige maaien van de grasperken de indruk geven dat de begraafplaats niet goed onderhouden wordt. De oplossing bestaat erin te communiceren over wat de gemeente doet: er werden informatiepanelen voorzien om aan de bezoekers de principes van laattijdig maaien uit te leggen zodat ze weten dat de dienst Groene Ruimten niet nalatig is geweest bij het onderhoud van deze site. Ook hier ging de creatie en de plaatsing van de panelen gepaard met de coördinatie van meerdere gemeentendiensten. Andere wijziging: in plaats van onkruidverdelgers te gebruiken om de groei van onkruid op de paden te beperken, worden deze voortaan mechanisch onderhouden. Daarvoor gebruikt men nu een machine die de paden veegt. Deze was voordien al in de dienst aanwezig, maar werd slechts eenmaal per jaar gebruikt. Het project werd dus met bestaande middelen gerealiseerd, hoewel dit aanvankelijk onmogelijk leek.

De grootste moeilijkheden waren te wijten aan de angst voor verandering en het feit dat er verschillende diensten bij het project betrokken waren, wat meer overleg vereist. De dialoog tussen de verschillende betrokken personen is geleidelijk tot stand gekomen. Er kwam een goede samenwerking tot stand en men vond oplossingen om de aanvankelijke twijfels te overwinnen.

Getuigenis van Karim Boulmaïz, verantwoordelijke van de dienst Stadsrenovatie, met betrekking tot de invoering van ecologisch gedrag door het gemeentelijke EcoTeam.

Drie jaar geleden lanceerde de milieuconsulente van de gemeente een oproep om collega's uit verschillende diensten te mobiliseren teneinde een team te vormen dat het gedrag binnen het gemeentebestuur bij zou sturen om tot een duurzamer werking te komen, het EcoTeam. Karim Boulmaïz, die al met deze thematiek begaan is in zijn dagelijks werk via de duurzame wijkcontracten, heeft zich net als een vijftiental collega's bij dit team aangesloten. De groep kwam regelmatig samen, identificeerde verschillende pijnpunten (verlichting die aanblijft als iedereen al weg is, nutteloze fotokopieën of prints,...) en zocht naar ideeën en acties om het gedrag aan te passen.

Wat bijvoorbeeld de verlichting betreft, ontwierp het EcoTeam zelfklevers die boven de schakelaars geplaatst worden om de mensen er op te wijzen dat ze het licht moeten uitdoen wanneer ze vertrekken. Wat de verwarming betreft, bleken de meeste mensen niet op de hoogte van de werking van thermostatische kranen: wanneer ze het koud hebben draaien ze de kraan helemaal open, en wanneer het dan te warm wordt, openen ze het raam. Plaatjes om aan de radiatoren te hangen werden ontworpen om duidelijk te maken dat positie "3" automatisch de temperatuur op 20° afstelt.

Het EcoTeam moedigt de collega's ook aan om kraantjeswater te drinken om het gebruik van drankverpakking terug te dringen (flessen,...). Op verschillende plekken werden drinkfontein geplaatst en er werden in de diensten kruiken uitgedeeld. Ook de gemeenteraad is gestopt met het drinken van flessenwater en kiest nu voor kruiken en kraantjeswater.

Een andere actie moet het personeel aanmoedigen om de pc 's avonds volledig uit te schakelen: de Chokotoff-actie. De leden van het EcoTeam gaan om 6u30 of 7u per team van twee in de kantoren langs (vroeg!). Wanneer de pc volledig is uitgeschakeld (pc + scherm), wordt op het toetsenbord een dankwoordje en een Chocotoff achtergelaten. Indien de pc volledig of gedeeltelijk aan is gebleven, wordt de persoon met een briefje aangemoedigd om deze in de toekomst uit te schakelen. Deze actie heeft tot duidelijke resultaten geleid. Maar ze moet van tijd tot tijd herhaald worden omdat goede gewoonten soms verloren gaan...

Getuigenis van Sandra en Myriam, leden van het collectief duurzame wijk Het Rad met betrekking tot duurzame burgeracties

Sandra en Myriam maken deel uit van een groep inwoners die hebben beslist samen te komen om in de wijk Het Rad duurzame acties op te zetten. Ze zijn in 2012 ingegaan op een projectoproep duurzame wijk die door Leefmilieu Brussel gelanceerd werd. In het begin waren deze vergaderingen erg administratief en spitsten ze zich toe op de voorbereiding van de kandidatuur. Wanneer ze vernomen hebben dat ze laureaat waren, heeft dit hen gemotiveerd op de acties op te starten. Daarna zijn ze zich ervan bewust geworden dat ze voor elk nieuw idee geconfronteerd werden met administratieve en andere hindernissen. Zo moest het collectief bijvoorbeeld voor het project van de collectieve boomgaard overgaan van een gemeenteterrein naar een terrein van de Anderlechtse Haard, wat dus een nieuwe partner met zich meebracht. De groep is dus soms gedemotiveerd. De kern van de groep bestaat uit 5 à 6 personen die zich actief inzetten. Maar wanneer ze acties organiseren, komen telkens een twintigtal deelnemers samen, wat hen motiveert om door te zetten omdat ze voelen dat hun werk gewaardeerd wordt.

Momenteel buigt het collectief zich over 3 grote projecten:

- een wijkcompost, die onlangs werd ingehuldigd en een goede start kent;
- een boomgaard;
- een educatieve wandeling.

Dit soort projecten vereist veel tijd. Het is een lang proces. Toch hebben de acties van het collectief tot verrijkende ontmoetingen met andere inwoners uit de wijk geleid.

3de deel: Besprekingen in subgroepen

De deelnemers werden daarna uitgenodigd om in groepjes de elementen te bespreken, in functie van de thematiek die zij interessant vinden.

4de deel: Terugkeer naar de besprekingen in subgroepen

Elke subgroep heeft een synthese van hun besprekingen voorgesteld.

Subgroep "inspiratie"

De geschiedenis van het EcoTeam heeft sommigen ertoe geïnspireerd een evenement met vegetarische en lokale gerechten te organiseren. Er wordt ook een tekort inzake de circulaire economie aangehaald: het EcoTeam zou bijkomende acties kunnen voeren ten opzichte van het hergebruik van afval. Dit heeft een inwoner ertoe gebracht om in haar gebouw een collectieve compostering op te zetten.

Andere verhalen hebben ook belang voor de overdracht van informatie en communicatie. Er werd vastgesteld dat doorzettingsvermogen onontbeerlijk is om tot resultaat te komen.

Wat de getuigenis rond werkgelegenheid betreft, toont deze aan dat menselijk contact, motivatie en communicatie essentieel zijn.

Subgroep "communicatie"

Een van de remmen op het vlak van communicatie is het gebruik van verschillende talen: de tweetaligheid in Brussel staat soms een makkelijke en vlotte communicatie in de weg.

Er wordt gewezen op het belang om mensen samen te brengen: het Tewerkstellingshuis verzamelt bijvoorbeeld alle actoren uit de sector. Dit vergemakkelijkt de communicatie en het leven van de inwoners die zich voortaan slechts naar een plaats moeten begeven.

Op dezelfde wijze brengt de tewerkstellingsgids alle informatie in een boekje samen. Maar men stelt zich vragen over de toegankelijkheid van de informatie: waar vindt men deze? Dit brengt ons naar de vraag van de communicatiemiddelen: internet, affiches,... De visuele communicatie is erg uitgebreid, maar is minder concreet dan de tastzin (ik heb de gids in mijn handen) en de mond-tot-mondreclame. Deze laatste blijft het meest doeltreffende kanaal (belang van ontmoetingen en gesprekken met burens, en andere inwoners), maar ook het moeilijkste om tot stand te brengen omdat dit meer tijd vergt.

Slogans zijn essentieel omdat ze in een paar woorden de informatie kunnen overdragen en omdat deze bij blijven.

De continuïteit van de informatie moet worden opgedreven: informeren over wat gaat gebeuren, maar daarna ook informeren over wat gedaan werd en over de resultaten, de boodschappen steeds opnieuw herhalen. Dit brengt ons naar de controle van de informatie: wie controleert de informatie die verstuurd werd?

Begeleiding en opvolging zijn nodig opdat deze acties niet eenmalig zouden blijven.

Subgroep "obstakels en oplossingen"

Wat werkgelegenheid betreft, is het problematisch dat er in dit domein verschillende actoren zijn. Het is dus pertinent al deze actoren in een gids, in een huis te bundelen. De deelnemers vragen of het mogelijk is over een ervaren begeleider te beschikken, die de werkzoekende in al zijn stappen bij de verschillende actoren bijstaat.

Wat de sociaal geïntegreerde overheidsopdrachten betreft, wordt aangehaald dat de ondernemingen voor aangepast werk (OAW) onvoldoende bekend zijn. De getuigenis bracht de constructieve ontmoeting aan het licht tussen een actor die de Brusselse OAW's en een gemeentelijke actor actief in de overheidsopdrachten groepeerde.

In het algemeen moet men oplossingen ontwikkelen om de OAW's bij de bedrijven en zelfs bij de inwoners, die een beroep op hun diensten zouden kunnen doen, bekend te maken. Men zou fiscale voordelen kunnen geven aan de personen/bedrijven die op OAW's een beroep doen.

Wat het ecologisch beheer van de begraafplaats betreft, was het belangrijk de mensen over dit nieuwe beheer te informeren en hen ervan te overtuigen. Daarom werden informatiepanelen gecreëerd. Deze geschiedenis toont een positieve evolutie in de communicatie en de samenwerking tussen de verschillende diensten.

Ten opzichte van het EcoTeam, is het voor de sensibilisatie een groot probleem dat het niet het personeel is dat de facturen betaalt. Men moet dus andere argumenten inzetten om het gedrag te veranderen.

Ten slotte wijst het verhaal van het collectief Het Rad op het probleem van de verschillende timing van de inwoners en de besturen, wat de evolutie van de projecten in de weg staat. Men moet volgens een win-winsysteem met de inwoners kunnen werken: door hun steentje bij te dragen, oogsten de inwoners ook iets in hun persoonlijk leven.

Subgroep "participatie en samenwerking"

De groep heeft gemerkt dat de mensen zich graag inzetten, maar niet noodzakelijk de nodige energie hebben om samen te werken. Men moet dus de mensen kunnen motiveren om rond een zelfde project te werken.

Het is belangrijk om open te staan voor de ideeën van anderen en zich aan nieuwe situaties te kunnen aanpassen.

Het contact met andere ervaringen maakt het mogelijk projecten uit te breiden. Men moet de nadruk leggen op de voordelen die iedereen uit deze projecten kan halen.

Soms is er slechte communicatie tussen de inwoners omdat de mensen elkaar niet kennen. Daarom is het belangrijk plekken te creëren waar mensen ervaringen kunnen delen en elkaar kunnen ontmoeten.

Naar de mensen toegaan en medewerkers vinden is eveneens belangrijk om de samenwerking en participatie te versterken.

5de deel: Barometer van de zitting

Om het forum af te sluiten, hebben de deelnemers de mogelijkheid om hun waardering van het forum kenbaar te maken. Er wordt hen gevraagd om in de zaal plaats te nemen om hun waardering op een schaal van 0 tot 10 uit te drukken. De deelnemers hebben zich tussen 6 en 9 op 10 geplaatst.

Er wordt hen gevraagd hoe het mogelijk zou zijn om hun waardering met een punt te verhogen.

- Men zou dit soort evenementen in het hart van verschillende wijken, samen met initiatieven die tot de wijk betrekking hebben, moeten kunnen terugvinden.
- Men zou de ontmoetingen moeten verplaatsen naar de plekken waar de acties plaatsvinden.
- Er zouden meer mensen aan moeten deelnemen.
- Het kan altijd beter.
- Het moet concreter worden: wat werd er al gedaan en wat werd er concreet gerealiseerd?

Twee concrete ideeën komen ook aan bod:

- De ideeën moeten circuleren. Er zijn bijvoorbeeld te weinig plaatsen in de scholen, maar de gemeente heeft geen plekken om nieuwe scholen te bouwen. De informatie moet rondgaan opdat mensen die plekken kennen dit aan de gemeente zouden kunnen melden.
- Het zou interessant zijn een vorming voor inwoners te organiseren om hen te helpen met hun burens te communiceren over de projecten die ze wensen op te zetten.

Het forum wordt rond 18u met een drankje afgesloten.